

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاشد تن من مباد
بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

political

سیاسی

لوموند دیپلماتیک

سلطه اقتصادی پاسداران

صعود ممانعت پذیر پاسداران انقلاب

نوشته Behrouz AREFI

نوشته Behrouz FARAHANY

فبروری ۲۰۱۰

در روزهایی که ایران سی و یکمین سالگرد انقلاب اسلامی را جشن می گیرد، جنبش اعتراضی که از جون ۲۰۰۹ تداوم یافته، بر تحولات اجتماعی تأثیری برجسته داشته است. رژیم که با تغییر و تحول و بحران کنونی روبروست، میان سرکوب و مصالحه در نوسان است. تحولات پاسداران رویدادهای انقلاب اسلامی را بازتاب می دهد.

اندکی پس از تأسیس جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۹۷۹، آیت الله خمینی به خاطر از هم پاشیدگی ارتش به ارث رسیده از رژیم سلطنتی و نگرانی از احتمال انجام کودتا، در ۲۲ آوریل ۱۹۷۹ دستور ایجاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را صادر کرد. اصل ۱۵۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی به این نیروی نظامی که در ابتدا آنرا «ارتش مستضعفان» نیز می نامیدند، جنبه قانونی داده است. در این اصل، مأموریت آن، «حفظ انقلاب اسلامی، امنیت و نظم عمومی» ذکر شده است.

وخامت بحران درونی حکومت در سال های ۱۹۸۱-۱۹۸۰، عزل ابوالحسن بنی صدر، اولین رئیس جمهوری کشور، سپس شورش مسلحانه سازمان مجاهدین خلق ایران (۱)، پاسداران را به سوی سرکوب بیشتر سوق داد تا قدرت خمینی استحکام یابد. هنگامی که در سپتامبر ۱۹۸۰، عراق به جنگ با ایران پرداخت، سپاه پاسداران خود را به مثابه تنها نیروی سازمان یافته قادر به دفاع از رژیم چه در درون کشور و چه در مرزها نشان داد. سپاه پاسداران علاوه بر برنامه ریزی نقشه های جنگی، بر واردات کالا و جیره بندی آن ها نظارت داشت. پاسداران همچنین حفاظت از مسؤولان حکومتی را به عهده گرفته و در کمیته های انقلابی امام نقش داشتند.

با تلاشی سازمان های رزمنده مخالف وکسب نخستین پیروزی ها در جبهه های جنگ با عراق، دوره «انقلابی» به سر رسید و آیت الله خمینی در بیانیه ای ۸ ماده ای در تاریخ ۶ دسامبر ۱۹۸۲ بر مشروعیت مالکیت و بخش خصوصی تأکید کرده و از پاسداران خواست تا تلاش های خویش را بر روی جنگ متمرکز کنند.

در سال ۱۹۸۹، پس از درگذشت بنیان گذار جمهوری اسلامی، پاسداران از انتخاب آقای علی خامنه ای (۲) به مقام رهبری و آقای اکبر هاشمی رفسنجانی به ریاست جمهوری حمایت کردند. و اگر در سال های دهه ۱۹۹۰، از نفوذ سیاسی سپاه پاسداران کاسته شد، درمقابل تسلط اقتصادی آن ها بر کشور تقویت گردید. فعالیت اقتصادی سپاه پاسداران به اصل ۱۴۷ قانون اساسی استناد می کند: «دولت باید در زمان صلح از افراد و تجهیزات فنی ارتش در کارهای امدادی، آموزشی، نظامی، تولیدی و جهاد سازندگی، بارعایت کامل موازین عدل اسلامی استفاده کند در حدی که به آمادگی رزمی آسیبی وارد نیاید.» سپاه پاسداران در سال ۱۹۹۰ «قرارگاه سازندگی خاتم الانبیا» را تأسیس کرد که به نام شرکت عمده این مجموعه یعنی «قرب» نیز شهرت یافته است. این مجموعه فعالیت های اقتصادی شرکت های تابع سپاه پاسداران را سرپرستی می کند.

گسترش قدرت نزدیکان آقای هاشمی رفسنجانی که توأم با انباشتن ثروت های کلان بود، هشدار به آقای خامنه ای و محافظه کار رژیم به حساب می آمد. هنگامی که در ماه مارس سال ۱۹۹۶ «کارگزاران» وابسته به آقای رفسنجانی در دور اول انتخابات مجلس رأی چشمگیری آوردند، رهبر از پاسداران استمداد طلبید. خامنه ای نه دارای فرهنگ آقای خمینی بود، نه جاذبه سیاسی وی و نه اقتدار مذهبی او را داشت و در نتیجه به نیروی کمکی نیاز پیدا می کرد. سردار پاسدار، یحیی (رحیم صفوی) در نطقی آتشین در ۶ آوریل ۱۹۹۶ اعلام کرد: «ما در مرحله دوم انتخابات باید به صحنه بیائیم و با رأی خود نگذاریم [از] لیبرال ها ولو یک نفر این ها به مجلس بروند و بخواهند برای ملت و کشور مشکل درست کنند...» (۳)

این مداخله توازن قواء را بر هم زده و جلو پیشروی «اصلاح طلبان» را گرفت. اما انتخاب ناگهانی آقای محمد خاتمی در ۱۹۹۷ به ریاست جمهوری و شکست نامزد محافظه کاران شکنندگی این توازن را نشان داد.

در دوران ریاست جمهوری آقای خاتمی (۲۰۰۵-۱۹۹۷)، پاسداران به ضد اصلاحات وی به فعالیت پرداختند. در همان حال، سپاه کنترل یک سوم واردات ایران را با ایجاد شصت اسکله در سواحل خلیج فارس و دریای عمان و حدود ده فرودگاه و از جمله فرودگاه پیام در نزدیکی تهران را، که رسماً متعلق به وزارت پست و تلگراف و تلفن* بود، در اختیار گرفتند. بنا بر اظهار آقای محمد علی مشفق، از مشاوران آقای مهدی کربوبی، رئیس سابق مجلس، «علنا اعلام شده که در فرودگاه بین المللی مهرآباد تهران بیش از بیست و پنج راهرو ورودی و خروجی خارج از کنترل اداره گمرک هستند، و هیچ اقدامی صورت نگرفته تا دولت کنترل خود را اعمال کند.» (۴)

چندین وزیر و مشاور دولت از پاسداران پیشین بوده و در نتیجه قرارگاه خاتم الانبیا بدون شرکت در مناقصه ها و مزایده ها قرارداد های کلان به دست می آورد. برای مثال در دورانی که آقای احمدی نژاد شهردار تهران بود (۲۰۰۵-۲۰۰۳)، پاسداران انجام پروژه های بزرگ نظیر ساختن مترو و بزرگراه را به مبلغ ۲/۲ میلیارد دلار به دست آوردند. در سال ۲۰۰۵، به دنبال پراکندگی در اردوگاه طرفداران آقای خاتمی و پیروزی آقای احمدی نژاد بر آقای رفسنجانی در انتخابات ریاست جمهوری بر قدرت پاسداران افزوده شد. بسیاری از مردم آقای رفسنجانی را نماد زد و بندهای مالی می دانستند.

ماشین جنگی بی مصرف؟

در سایت آقای میر حسین موسوی، نامزد آخرین انتخابات ریاست جمهوری، می خوانیم که مجتمع قرب، بیش از ۸۰۰ شرکت فعال را زیر پوشش خود دارد که در رشته های مختلف به فعالیت اقتصادی مشغولند. از جمله در زمینه های نظامی (تولید موشک و راکت)؛ ساختمان و توسعه (طرح های جاده سازی، سد سازی، استخراج معادن، آبیاری و لوله کشی و غیره ...)؛ نفت و گاز (در تابستان ۲۰۰۹، پاسداران پروژه ساخت ۶۰۰ کیلومتر خط لوله نفت به هند را به مبلغ ۲/۲ میلیارد دلار کسب کردند)؛ در همین تابستان، کنسرسیوم توسعه اعتماد مبین وابسته به پاسداران، بیش از نیمی از سهام شرکت مخابرات ایران را بدون شرکت در هیچ مزایده ای از آن خود ساخت (به ارزش ۸ میلیارد دلار!)؛ در زمینه فعالیت های مالی، صندوق های به اصطلاح امداد وابسته به پاسداران و بسیج در حال تبدیل شدن به بانک هستند. در پائیز گذشته، پاسداران قرارداد ایجاد خط راه آهن چاه بهار به ارزش ۲/۵ میلیارد دلار را امضاء کردند. در اول مهر ۱۳۸۸، سرلشگر

پاسدار محمد علی جعفری، فرمانده سپاه اظهار داشت: «...سپاه پس از جنگ، یک ماشین جنگی بی مصرف نشد که دیگر برای دوره صلح ناکارآمد باشد...» (۵). و چون خود را مواجه با پرسش های مجلس و مطبوعات دیده و از مقایسه سپاه با «مافیا» خبر دارد اضافه کرد: «... تجربه مافیاهای نظامی که در بسیاری کشورهای دنیا از جمله برخی همسایگان مان پیش چشم هستند، مطلقاً با تجربه سپاه همخوانی ندارد.»

در پی تظاهرات اعتراضی به تقلب در انتخابات جون ۲۰۰۹ (۶)، پاسداران نقش مرکزی در سرکوب و نیز پشتیبانی از آقای خامنه ای را به عهده دارند. ۱۲۵ هزار عضو سپاه در بخش های گوناگون نظامی حضور داشته و بسیج را نیز کنترل می کنند.

سرتیپ عبدالله عراقی فرمانده سپاه محمد رسول الله اظهار داشت: «که این سازمان مسؤلیت حفظ امنیت را در ماه های پس از انتخابات به عهده داشته است» (۷). یدالله جوانی، رئیس اداره سیاسی سپاه به نوبه خود، در مقاله ای خواستار دستگیری و محاکمه کربوبی و موسوی شد. (۸). در آستانه تظاهرات پشتیبانی از آقای خامنه ای، پس از عاشورا، سپاه پاسداران در فراخوانی از مردم دعوت کرد تا در روز ۲۹ دسامبر ۲۰۰۹ برای حمایت از رهبر به تظاهرات پردازند و در همان بیانیه مخالفین آقای خامنه ای را ماموران بیگانه خطاب کرد (۹). سپاه همچنین، از انتخابات به بعد در سایت اینترنتی «گرداب» با چاپ عکس تظاهرکنندگان، «مردم مسلمان» را دعوت به شناسائی، افشاء و معرفی آنان می کرد و می کند.

با وجود این، کم نیستند جریان های درون جمهوری اسلامی که از عدم شفافیت و گسترش فعالیت های سپاه پاسداران در زمینه های سیاسی و اقتصادی ناخرسندند. از جمله میتوان از محافل نزدیک به بازار، برخی بخش های خصوصی یا جناح های سیاسی میانه رو نام برد. البته نمی توان خود سپاه پاسداران را از شکاف و تفرقه مبرا دانست. بخشی از پایه آن ها از لایه های فقیر جامعه اند و زد و بندهای سیاسی و اقتصادی، فشار و اختناق را تأیید نمی کنند. این اختلاف نظرها مؤید این حقیقت است که جمهوری اسلامی بر سر دوراهی انتخاب خطیری قرار دارد. تلاش برای یافتن راه مصالحه یا ادامه سرکوب و اختناق-----.

*در سال ۱۳۸۲ به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تغییر نام داد. مترجم

پاورقی ها:

۱ - سازمان مجاهدین در سال ۱۹۶۵ در چارچوب مبارزه مسلحانه علیه شاه بنیان گذاشته شد و در سرنگونی رژیم سلطنتی در سال ۱۹۷۹ شرکت داشت. در سال ۱۹۸۱ از رژیم خمینی گسست و وارد اپوزیسیون مسلحانه شد. پس از سرکوب این سازمان بسیاری از رهبران به خارج از کشور پناهنده شدند. در سال ۱۹۸۶ سازمان یک پایگاه نظامی در عراق مستقر کرد (در حین جنگ ایران و عراق) و با رژیم صدام حسین ائتلاف نمود.

۲ - رهبر انقلاب توسط مجلس خبرگان انتخاب می شود و بالاترین مقام سیاسی - مذهبی جمهوری اسلامی ایران است.

۳ - روزنامه کیهان ۱۷ آوریل ۱۹۹۶

۴ - www.aei.org/outlook/27433

۵ - www.sepahnews.com

۶ - دیگ جوشان قدرت در ایران، احمد سلیمان، لوموند دیپلماتیک ژوئیه ۲۰۰۹

۷ - بی بی سی فارسی ۴ اکتبر ۲۰۰۹

۸ - صبح صادق چاپ تهران، چهارشنبه ۲۹ مهر ۱۳۸۸

- <http://www.khabaronline.ir/news-33058.aspx>^۹